

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

РЕШЕНИЕ № 231 - ИП
от 29.03.2011 г.

Инвестиционен посредник „Популярна каса 95” АД, гр. Пловдив е получило лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник на територията на Република България, съгласно Решение № 688-ИП от 16.08.2006 г. на Комисията за финансов надзор (КФН) и като такова е адресат на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПИИ) и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане.

Съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изр. второ от Наредба № 35 за капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници (Наредба № 35), на позициите в инвестиционния портфейл се извършва преоценка по методите, посочени в чл. 15 и 16 от Наредба № 35, поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец. Методите, по които следва да бъде извършена преоценката на позициите в инвестиционния портфейл са методите, посочени в чл. 15 и 16 от Наредба № 35, а именно тези относими към ежедневната преоценка на позициите включени в търговския портфейл.

Съгласно разпоредбата на чл. 15 от Наредба № 35, за оценка на позициите се използва методът на пазарната оценка, който представлява оценяване поне веднъж дневно на позициите по лесно достъпни цени на закриване на позицията, получени от независим източник, като борсови цени, цени от системи за пазарна информация и котировки от независими брокери с добра репутация, като при прилагането на метода на пазарната оценка, инвестиционният посредник използва по-консервативния от курсовете "купува" или "продава", освен ако не е значителен маркет-мейкър за съответния финансов инструмент или стока и може да затвори позицията си по средна пазарна цена. В чл. 15, ал. 1 от Наредба № 35 е посочено, че позициите се оценяват поне веднъж дневно, но предвид разпоредбата на чл. 143, ал. 1, изр. второ от Наредба № 35, ИП е задължено да извършва преоценка на позициите си в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно.

Когато не е възможно да се приложи методът по чл. 15 от Наредба № 35, оценка на позициите се извършва по реда на чл. 16 от Наредба № 35, като се използва модел за оценка на позициите или подпортфейлите.

С писма, вх. №№ 10-02-1833 и 10-02-1836 от 10.02.2011 г., през електронната системата е-КФН в КФН са представени счетоводен баланс и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл на ИП „Популярна каса - 95” АД към 31.01.2011 г.

От представената справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл е видно, че към 31.01.2011 г. в инвестиционния портфейл на „Популярна каса - 95” АД са включени 20 000 бр. акции на „Българска фондова борса - София” АД, за които е посочена отчетна стойност в размер на 0,42535 лв. и пазарна стойност в размер на 0,43 лв. за една акция, като по тази стойност същите са отчетени и в счетоводния баланс.

С Решение № 816 – ПД от 15.12.2010 г. на КФН е потвърден проспект за допускане до търговия на регулиран пазар на емисия акции, издадени от „Българска фондова борса – София” АД, гр. София, и дружеството е вписано като публично в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 от Закона за Комисията за финансов надзор, воден от

КФН. От 06.01.2011 г. акциите, издадени от „Българска фондова борса – София” АД се търгуват на регулиран пазар и съответно към 31.01.2011 г. имат пазарна (борсова) цена.

Пазарната цена на акциите на „Българска фондова борса – София” АД към 31.01.2011 г. е 2,50 лв. за една акция.

Съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници (Наредба № 35), ИП е длъжен да извършва преценка на позициите в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец по методите, посочени в чл. 15 и 16 на Наредба № 35. Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 1 от Наредба № 35, за оценка на позициите се използва методът на пазарната оценка, който представлява оценяване на позициите по лесно достъпни цени на закриване на позицията, получени от независим източник, като борсови цени, цени от системи за пазарна информация и котировки от независими брокери с добра репутация.

Предвид обстоятелството, че акциите на „Българска фондова борса – София” АД имат пазарна цена, обявена от регулиран пазар, ИП „Популярна каса - 95” АД следва да оценява позициите си в инвестиционния портфейл в акции на дружеството по метода на пазарната оценка, посочен в чл. 15, ал. 1 от Наредба № 35. От представените в КФН счетоводен баланс и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл на ИП „Популярна каса - 95” АД към 31.01.2011 г. е видно, че ИП „Популярна каса - 95” АД не е извършило преценка на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Българска фондова борса – София” АД.

С писмо, изх. № РГ-03-36-7 от 22.02.2011 г., на дружеството е даден тридневен срок от получаване на писмото, да извърши преценка на позициите си в акции на „Българска фондова борса – София” АД в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35 и да представи в КФН коригирани счетоводен баланс, ОКАЛ и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл.

Писмото е получено от ИП „Популярна каса - 95” АД на 24.02.2011 г., видно от обратна разписка R № 8/22.02.2011 г. и бар код ИД PS 1040 015WPS 5.

Срокът за представяне на изисканите документи е изтекъл на 28.02.2011 г. В определения срок в КФН не са представени изисканите данни и документи, от които да се установи, че е извършена преценка към 31.01.2011 г. на позициите на ИП „Популярна каса - 95” АД в инвестиционния портфейл в акции на Българска фондова борса – София” АД.

С писма, вх. № 10-02-2917/10.03.2011 г., 10-02-2916/10.03.2011 г. и 10-02-2919/10.03.2011 г., през електронната системата е-КФН в КФН са представени ОКАЛ, счетоводен баланс и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл към 28.02.2011 г., от които е видно, че дружеството не е извършило преценка на позициите си в акции на „Българска фондова борса – София” АД в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35. В представената справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл към 28.02.2011 г. е отразено, че дружеството притежава 20 000 бр. акции на „Българска фондова борса – София” АД, като посочената отчетна стойност на акциите е 0,42535 лв. т.е. общата отчетна стойност на позицията е 8 507 лв., като по стойност акциите са отчетени и в счетоводния баланс на ИП „Популярна каса - 95” АД към същата дата. Пазарната цена на акциите на „Българска фондова борса – София” АД към 28.02.2011 г., обявена от „Българска фондова борса – София” АД, е 2,60 лв. за една акция.

Разпоредбата на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35 задължава ИП да извършва преценка на позициите си в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец по методите, посочени в чл. 15 и 16 на

Наредба № 35. Предвид обстоятелството, че акциите на „Българска фондова борса – София” АД имат пазарна цена, обявена от регулиран пазар, ИП „Популярна каса - 95” АД следва да оценява позициите си в инвестиционния портфейл в акции на дружеството по метода на пазарната оценка, посочен в чл. 15 от Наредба № 35.

С писмо, вх. № РГ-03-36-7/11.03.2011 г., в КФН е постъпил отговор във връзка с наше писмо от 22.02.2011 г., с което от дружеството е изискано да извърши преоценка на позициите си в акции на „Българска фондова борса – София” АД в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35 и да представи в КФН коригирани счетоводен баланс, ОКАЛ и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл. В представения отговор е посочено, че „В счетоводния баланс финансовите инструменти, посочени в раздел А, група Нетекущи активи, статия Капиталови ценни книжа се отчитат по цена на придобиване /себестойностен метод/, съгласно приетата счетоводна политика на предприятието и в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети /МСС 32 и МСС 39/”, поради което преоценка на финансовите инструменти в инвестиционния портфейл не се извършва.

Съгласно изискването на чл. 143, ал. 1 от Наредба № 35, ИП е длъжен да извършва преоценка на позициите в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец по методите, посочени в чл. 15 и 16 на Наредба № 35. Съгласно разпоредбата на чл. 15, ал. 1 от Наредба № 35, за оценка на позициите се използва методът на пазарната оценка, който представлява оценяване на позициите по лесно достъпни цени на закриване на позицията, получени от независим източник, като борсови цени, цени от системи за пазарна информация и котировки от независими брокери с добра репутация.

ИП е нарушил разпоредбата на чл. 143, ал. 1, изречение второ във връзка с чл. 15 от Наредба № 35, като не е извършвал преоценка на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Българска фондова борса – София” АД, съгласно посочения метод в чл. 15 на Наредба № 35. Съгласно посочените разпоредби ИП е бил длъжен да извърши преоценка на позициите си в акции на „Българска фондова борса – София” АД в инвестиционния портфейл, като предвид обстоятелството, че акциите на дружеството се търгуват на регулиран пазар и имат оповестена пазарна (борсова) цена, ИП е следвало да приложи метода на пазарната оценка по чл. 15 от Наредба № 35.

При извършване на преоценка на инвестиционния портфейл на ИП „Популярна каса - 95” АД, като акциите в него бъдат оценени по метода на пазарната оценка, това ще даде отражение в счетоводния баланс на дружеството - в актива на счетоводния баланс като намаление или увеличение на нетекущите активи на дружеството и съответно в пасива на баланса като намаление или увеличение на собствения капитал на ИП, което от своя страна създава възможност за нарушаване на изискванията за капиталова адекватност и ликвидност на ИП.

ИП „Популярна каса 95” АД системно не извършва преоценка на позициите си в акции на „Българска фондова борса – София” АД в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден на съответния месец, което е в нарушение на изискванията на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35.

Представените счетоводен баланс, ОПР и ОКАЛ към 31.01.2011 г. и 28.02.2011 г. не представят коректно финансовото състояние и финансовия резултат от дейността на ИП.

В тази връзка, с писмо, изх № РГ-03-36-7/16.03.2011 г., инвестиционен посредник „Популярна каса 95” АД, е уведомен, че спрямо дружеството е открито административно производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка по чл. 118, ал. 1, т 1 от ЗПФИ, със следния диспозитив:

„Задължавам ИП „Популярна каса - 95” АД:

1. В петдневен срок от получаване на решението да извърши преценка към 31.01.2011 г. на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Българска фондова борса – София” АД, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35 и да представи в КФН Отчет за капиталова адекватност и ликвидност (ОКАЛ), счетоводен баланс и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл към 31.01.2011 г.

2. Да извършва поне веднъж месечно преценка на позициите си в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ, във връзка с чл. 15 и чл. 16 от Наредба № 35.”

На ИП „Популярна каса - 95” АД е предоставен седемдневен срок от получаване на писмото за представяне на обяснения и/или възражения по откритото производство по прилагане на принудителна административна мярка спрямо него.

Писмото е получено от ИП „Популярна каса - 95” АД на 17.03.2011 г., видно от обратна разписка R № 7/16.03.2011 г. и бар код ИД PS 1040 018ТОJ V.

В дадения от заместник председателя срок, с писмо, вх. № РГ-03-36-7/25.03.2011 г., ИП „Популярна каса 95” АД представя в КФН възражения срещу откритото административно производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна.

В представеното възражение е посочено, че „в счетоводния баланс финансовите инструменти, посочени в раздел А, група Нетекущи активи, статия Капиталови ценни книжа се отчитат по цена на придобиване (себестойностен метод), съгласно приетата счетоводна политика на предприятието и в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети (МСС 32 и МСС 39)”.

Посочено е, че акциите на „Българска фондова борса – София” АД в размер на 1 000 бр. са придобити от дружеството през 2005 г. и след увеличение на капитала „Българска фондова борса – София” АД, „Популярна каса 95” АД придобива допълнително 19 000 бр. акции по цена 0,43 лв. за акция, която цена е била определена съгласно допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане като документално доказана цена на придобиване на ценни книжа или дялове. „Документално доказана цена на придобиване на ценни книжа или дялове” е цената на придобиване на съответните ценни книжа или дялове, която лицето е доказало документално по реда, определен в съответните нормативни актове. Когато ценни книжа или дяловете от един вид, издадени от едно лице, са придобити на различни цени и впоследствие се продава част от ценните книжа или дяловете, като не може да бъде доказано кои от тях се продават, цената на придобиване на продадените ценни книжа или дялове е средно претеглената цена, определена въз основа на цената на придобиване на държаните ценни книжа или дялове към момента на продажбата. Изречение второ се прилага във всички случаи на разпоредителни действия с ценни книжа или дялове. Когато са придобити нови акции или дялове в резултат на разпределение, което не е довело до намаляване на собствения капитал на лицето, което разпределя акциите или дяловете, се преизчислява документално доказаната цена на придобиване на притежаваните акции или дялове. След придобиването на новите акции или дялове по предходното изречение документално доказаната цена на придобиване на всяка една акция или дял, включително новопридобитите, е равна на сумата от документално доказаните цени на придобиване на акциите или дяловете преди придобиването на новите акции или дялове, разделена на общия брой на притежаваните акции или дялове след придобиването, включително новопридобитите”.

Също така е направено възражение срещу квалификацията на финансовите инструменти като „държани за търгуване”, като е посочено, че капиталовите ценни книжа

в дружеството се квалифицират като „на разположение за продажба”, като същите се отчитат като дългосрочна финансова инвестиция. Следва да се отбележи, че в изпратеното до дружеството от КФН писмо за откриване на производство по издаване на индивидуален административен акт по прилагане на принудителна административна мярка не е направена подобна квалификация за класифицирането на акциите на „Българска фондова борса – София” АД, включени в инвестиционния портфейл на ИП.

ИП посочва, че преценка на финансовите инструменти в инвестиционния портфейл не се извършва, поради прилаганата счетоводна политика, която е в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети (МСС 32 и МСС 39), съгласно които те се отчитат по себестойността метод. Също така ИП счита, че неправилно се твърди в писмото на КФН, че е задължително преценка на акциите на „Българска фондова борса – София” АД от 0,43 лв. на 2,50 лв., тъй като счетоводното законодателство допускало „обезценяване на дългосрочните финансови активи, т.е. в посока намаление на цената, но не и посока увеличение на цената”. Също така е посочено, че предвид факта, че акциите, издадени от български емитенти, не се търгуват активно на фондови пазари, справедливата им стойност не може да бъде определена с достатъчна степен на сигурност, като е подчертано, че това се отнася за дългосрочни финансови инструменти.

Също така е посочено, че преценка на финансовите инструменти се извършва при тяхната продажба, в резултат на което те се отписват, а разликата до себестойността се отчита като приход или разход в отчета за доходите.

Отбелязано е, че база за изготвяне на Отчета за капиталова адекватност и ликвидност е Счетоводният баланс и отчета за доходите, а те са изготвени в съответствие и при спазване изискванията на действащото българско законодателство, поради което ИП счита, че са неоснователни твърденията за нарушаване на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35.

Изложеното в обясненията на инвестиционния посредник, не може да бъде прието като основание за прекратяване на откритото административно производство по прилагане на принудителна административна мярка с издаване на мотивирано решение по следните съображения:

Спазването на нормативната уредба, регламентираща дейността на инвестиционния посредник е единственото дължимо поведение осигуряващо спазването на изискванията за капиталова адекватност и ликвидност, които са определящи за финансовото състояние на инвестиционния посредник, т.е. за неговата финансова стабилност.

Съгласно Международен счетоводен стандарт 32 „Финансов актив е всеки актив, който е: парични средства, инструмент на собствения капитал на друго предприятие, договорно право или договор, който ще бъде или може да бъде уреден в инструменти на собствения капитал на емитента”, а „Справедлива стойност е стойността, срещу която един актив може да бъде разменен или пасив, уреден в сделка между информирани и желаещи страни при справедливи пазарни условия”.

Съгласно параграф 49 на Международен счетоводен стандарт 39, „След първоначалното признаване предприятието оценява финансовите активи, включително деривативите, които са активи, по тяхната справедлива стойност, без да се приспадат разходите по сделката, които биха се извършили при продажба или друг вид изваждане от употреба, с изключение на следните видове активи: (а) кредити и вземания, дефинирани в параграф 9, които се оценяват по амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент; (б) инвестиции, държани до падеж, дефинирани в параграф 9, които се оценяват по амортизирана стойност с използването на метода на ефективния лихвен процент; и (в) инвестиции в капиталови инструменти, които нямат котирана пазар на цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да се оцени надеждно, и деривативи, които са обвързани с некотирани капиталови инструменти или трябва да се уредят чрез прехвърлянето на такива некотирани

капиталови инструменти, които се оценяват по цена на придобиване”.

Доколкото акциите на „Българска фондова борса – София” АД представляват финансов актив (инструмент на собствения капитал на друго предприятие), то същите следва да бъдат оценявани по справедлива стойност от дружеството.

В МСС 32 определението за финансов инструмент, използвано и за целите на МСС 39, е „Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив за дадено предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал за друго предприятие”. В МСС 39 финансовите инструменти са класифицирани в четири категории – държани за търгуване, държани до падеж, кредити и вземания и финансови инструменти на разположение за продажба.

Финансови активи на разположение за продажба са онези финансови активи, които не са: а) кредити и вземания, възникнали в предприятието; б) инвестиции, държани до падеж, или в) финансови активи, държани за търгуване

В МСС 32 и МСС 39 не са включени разпоредби, третиращи категориите търговски и инвестиционен портфейл. За целите на управлението на риска, съгласно Наредба № 35 и с оглед издадения лиценз, независимо от това как е квалифициран даден финансов инструмент, той трябва да бъде отчетен в търговски или инвестиционен портфейл. Съгласно разпоредбата на чл.4, ал. 2 от Наредба № 35, ИП „Популярна каса 95” АД няма право да формира търговски портфейл и притежаваните финансови инструменти следва да се отнесат в инвестиционен портфейл, независимо от направената счетоводна квалификация на финансовия инструмент.

При определянето на справедливата стойност на акциите не се вземат предвид активната търговия, а наличието или липсата на пазарна цена на самите акции. „Българска фондова борса – София” АД е публично дружество, акциите му са допуснати и се търгуват на „Българска фондова борса – София” АД, имат пазарна цена, поради това считам, че по безспорен начин може да се определи справедливата им стойност.

Относно направеното позоваване на Закона за корпоративното подоходно облагане, следва да се отбележи, че разпоредбите му се прилагат относно данъчното третиране на инструментите, а разпоредбите на Наредба № 35 се отнасят до капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, както и че начина на формиране на цената при придобиване на финансовите инструменти не е обвързано с извършването на преценка на позициите в инвестиционния портфейл на ИП.

ИП „Популярна каса 95” АД не е спазил изискването на цитирания чл. 143 от Наредба № 35, а именно да преценява позициите включени в инвестиционния портфейл поне веднъж месечно, към последния работен ден от съответния месец. Подобен подход в конкретния случай на практика води до занижаване на стойността на отчетаните активи в инвестиционен портфейл без това да кореспондира с тяхната реална стойност.

Предвид гореизложеното, ИП „Популярна каса 95” АД следва да извърши преценка на позициите си в акции на „Българска фондова борса – София” АД в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ във връзка с чл. 15 от Наредба № 35 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, каквато е основната цел на откритото производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка.

ИП „Популярна каса 95” АД е инвестиционен посредник и за него са валидни всички нормативно установени задължения.

Предвид гореизложеното, към настоящия момент не са налице обстоятелства които да обосноват прекратяване на образуваното производство по издаване на индивидуален административен акт за прилагане на принудителна административна мярка по чл. 118, ал.1, т. 1 от ЗПФИ.

С оглед гореизложеното и на основание чл. 15, ал. 1, т. 4 от Закона за

Комисията за финансов надзор (ЗКФН) чл. 119, ал. 4, предложение първо във връзка с чл. 118, ал. 1, т. 1 от ЗПФИ във връзка с чл. 143, ал. 1, изречение второ, във връзка с чл. 15 и чл. 16 от Наредба № 35, във връзка с чл. 59, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс,

Р Е Ш И Х:

Задължавам ИП „Популярна каса - 95” АД:

1. В петдневен срок от получаване на решението да извърши преценка към 31.01.2011 г. на позициите си в инвестиционния портфейл в акции на „Българска фондова борса – София” АД, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ от Наредба № 35, във връзка с чл. 15 от Наредба № 35 и да представи в КФН Отчет за капиталова адекватност и ликвидност (ОКАЛ), счетоводен баланс и справка № 2 за структурата на инвестиционния портфейл към 31.01.2011 г.

2. Да извършва поне веднъж месечно преценка на позициите си в инвестиционния портфейл, съгласно изискването на чл. 143, ал. 1, изречение второ, във връзка с чл. 15 и чл. 16 от Наредба № 35.

На основание чл. 120 от ЗПФИ, решението подлежи на незабавно изпълнение, независимо от неговото обжалване.

На основание чл. 15, ал. 3 от ЗКФН, решението може да бъде обжалвано по административен ред по реда на АПК пред КФН в 14-дневен срок от съобщаването му.

На основание чл. 15, ал. 4 от ЗКФН, решението може да бъде обжалвано по съдебен ред пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му, съответно от произнасянето на КФН или от изтичането на срока за произнасяне на КФН, ако Решението е било обжалвано по административен ред.

На основание чл. 15, ал. 5 от ЗКФН, обжалването по ал. 4 не спира изпълнението на индивидуалния административен акт.

По производството не са правени разноси.

**ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КФН,
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ „НАДЗОР
НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ”:**

ДИМАНА РАНКОВА